

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Zakon Br.2004/ 18

O UNUTRAŠNJOJ TRGOVINI

Skupština Kosova

Na osnovu Uredbe. br.2001/ 9 od 15 Maja 2001 o Ustavnom okviru o Privremenoj Samoupravi na Kosovu, posebno poglavlje 5.1. (d), 5.7, 9.1.1 i 9.1.26 (a),

a u cilju uspostavljanja jedne zdrave razvijene privrede slobodnog tržišta unutar Kosova,

donosi sledeći :

ZAKON O UNUTRAŠNJOJ TRGOVINI

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovaj Zakon uređuje uslove za razvoj trgovine na domaćem tržištu, trgovinu na veliko, trgovinu na malo, javnu licitaciju, posredovanje u trgovini, praksu ograničavanja i zaštitne mere za razvoj trgovačke delatnosti, nelojalnu konkurenciju, mere nadzora, administrativne mere i kaznene odredbe.

Definicije i značenje izraza

Član 2

Prilikom upotrebe u ovom Zakonu, svaki od sledećih izraza ima dato značenje, osim ukoliko kontekst u kojem se taj izraz pojavljuje jasno podrazumeva nešto drugo.

“Trgovina prevarom” - označava izvrtnje bilo kog materijalnog dokaza u nameri prevare potrošača prilikom kupovine ili prodaje robe na domaćem tržištu;

“Fizičko lice” - označava fizičko lice i pojedinca kao vlasnika preduzeća, registrovanog kao samostalna poslovna organizacija;

“Pravno lice” – označava deoničarsko društvo, ortačko društvo (društva sa ograničenom i sa neograničenom odgovornošću), preduzeće u društvenoj svojini ili preduzeće u javnoj svojini;

“Ministar” - označava Ministra trgovine i industrije;

“Ministarstvo” – označava Ministarstvo trgovine i industrije, osnovano Uredbom UNMIK-a br. 2001/19;

“Prodavac ili dobavljač” označava bilo koje fizičko ili pravno lice koje, u ugovorima koje obuhvata ovaj Zakon, radi u cilju koji je povezan sa njegovim zanimanjem, poslovanjem ili profesijom, bez obzira na to da li je u javnoj ili privatnoj svojini;

“Proizvođač” označava onog koji proizvodi potrošačku robu, uvoznika potrošačke robe na teritoriju Zajednice ili bilo koje lice koje se prikazuje kao proizvođač time što stavlja svoje ime, zaštitni znak ili drugi poseban znak na potrošačku robu;

“Trgovačke transakcije” označavaju transakcije među preduzećima ili između preduzeća i javne vlasti za isporuku robe ili pružanje usluga uz nadoknadu;

“Trgovac” označava fizičko ili pravno lice koje, za datu transakciju, radi u svom trgovačkom ili profesionalnom svojstvu i svako ko radi u ime ili za račun trgovca ;

“Potrošač” označava bilo koje fizičko lice koje, u ugovorima koje obuhvata ovaj Zakon, nastupa u cilju koji je izvan njegovog zanimanja, poslovanja ili profesije;

“Proizvod” označava bilo koju robu ili uslugu uključujući nepokretnu imovinu;

“Trgovačka praksa” označava bilo koju radnju, propuštanje, način ponašanja ili zastupanja, trgovačku komunikaciju uključujući reklamiranje i marketing trgovca, koji su neposredno povezani sa promocijom, prodajom ili dostavljanjem proizvoda potrošačima;

“Materijalno izokretanje ekonomskog ponašanja potrošača” označava korišćenje neke trgovačke prakse za značajno smanjivanje sposobnosti potrošača da donese odluku na osnovu informacija, time uzrokujući da potrošač donese odluku o transakciji koju inače ne bi doneo;

“Kodeks ponašanja” označava sporazum koji definiše ponašanje trgovaca koji se obavežu na to da će da poštuju kodeks u odnosu na jednu ili više trgovačkih praksi ili poslovnih sektora;

“Nosilac kodeksa” označava bilo koji subjekat, uključujući trgovca ili grupu trgovaca, koji je odgovoran za formulaciju i revidiranje kodeksa ponašanja i/ili praćenje poštovanja kodeksa onih koji su prihvatili da ih kodeks obavezuje;

“Profesionalna savesnost” označava meru posebne sposobnosti i pažnje koju trgovac primenjuje srazmerno zahtevima uobičajene tržišne prakse prema potrošačima na svom polju delatnosti na unutrašnjem tržištu;

“Poziv na kupovinu” označava trgovačku komunikaciju koja navodi glavna svojstva proizvoda i cenu na način koji je prikladan sredstvu klomercijalne komunikacije i time omogućava potrošaču da ostvari kupovinu;

“Nepropisni uticaj” označava iskorišćavanje položaja moći za primenu pritiska, bez upotrebe fizičke sile, na način koji znatno ograničava sposobnost potrošača da donese odluku zasnovanu na informacijama.

Član 3

3.1. Unutrašnje tržište na Kosovu je jedinstveno i uređeno ovim Zakonom.

3.2. Sva lica koja se bave trgovačkom delatnošću imaju prava na postupak bez diskriminacije i privilegija, u saglasnosti sa ovim Zakonom.

Član 4

Trgovac može da obavlja sve trgovačke delatnosti dozvoljene zakonom.

Član 5

5.1. Zabranjena je nelojalna konkurencija trgovaca u skladu sa članom 31.

5.2. Organi centralne i lokalne vlasti ne mogu da zakonom ili drugim propisima ograničavaju pravo na učešće na tržištu, zabranjuju slobodnu utakmicu na tržištu ili da stvaraju neravnopravan položaj za izvesne trgovce i potrošače, osim u slučajevima propisanim zakonom.

POGLAVLJE DVA OBAVLJANJE TRGOVAČKE DELATNOSTI

Član 6

Trgovac može da obavlja sve trgovačke delatnosti za koje je registrovan, ako nije drugačije određeno drugim važećim zakonima ili propisima.

Član 7

Pre registrovanja trgovac može da obavlja one trgovačke delatnosti koje su potrebne za registrovanje.

Član 8

8.1. Ovaj Zakon reguliše sledeće aktivnosti, što nema uticaja na član 3.2:

- a. javnih preduzeća i građanskih inicijativa koji prodaju određenu robu radi ostvarivanja svojih zadataka, u skladu sa svojim propisima,
- b. fizičkih i pravnih lica koja su registrovana za obavljanje proizvodnih delatnosti kad svoje proizvode plasiraju na tržište,
- c. javnih preduzeća, građanskih inicijativa koje, radi ostvarenja svojih ciljeva i u skladu sa svojim propisima (statutom) prodaju određenu robu,
- d. fizičkih lica koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom kad svoje proizvode plasiraju na tržištu;
- e. fizičkih lica koja u skladu sa ugovorom sa registrovanim trgovcem, bez zasnivanja radnog odnosa, obavljaju trgovinu na malo za račun trgovca.

8.2. Ministarstvo trgovine može propisom da utvrdi delatnosti koje će da budu obuhvaćene članom 8.1.

Trgovina na veliko Član 9

Trgovac na veliko je posrednik u lancu distribucije, koji kupuje robu u velikoj količini od proizvođača i prodaje je u manjim količinama distributerima ili trgovcima na malo.

Član 10

10.1. Trgovina na veliko obavlja se u posebnim prostorijama ili prodajnim skladištima, na tržišnim mestima za prodaju na veliko, drugim lokacijama koje ispunjavaju propisane uslove i u tranzitu.

10.2. Trgovina na veliko u tranzitu označava kupovinu i prodaju robe bez skladištenja i zadržavanja u skladištu trgovine na veliko.

Član 11

11.1. Ministarstvo trgovine može da donese administrativno uputstvo kojim utvrđuje obavljanje trgovine na veliko u posebnim objektima, odnosno skladištima.

11.2. Administrativno uputstvo iz stava 1 ovog člana može da utvrdi posebne uslove za prostorije i skladišta i uslove za skladištenje robe radi osiguranja zaštite života, zdravlja i okoline.

Član 12

12.1. Trgovina na veliko može da se obavlja i na robnim berzama, sajmovima, izložbama i javnim licitacijama.

12.2. Osnivanje i rad robnih berzi, sajмова i sličnih oblika biće uređeni posebnim zakonom.

Trgovina na malo Član 13

Trgovina na malo označava kupovinu robe od trgovca na veliko radi prodaje krajnjem potrošaču.

Član 14

Trgovina na malo obavlja se u trgovačkim objektima (u daljem tekstu: prodavnice) i van njih, ako su ispunjeni konkretni uslovi za takav način prodaje.

Član 15

15.1. Prodaja robe izvan prodavnica smatra se prodajom na tržišnim mestima za prodaju na malo, što obuhvata prodaju poštom, u trafikama, na tezgama, u prostorijama za kupovinu, putem automata, preko sredstava masmedija i prodaju u pokretu (ulični prodavci).

15.2. Prodaja robe izvan prodavnice na prigodnim prodajama kao što su: sajmovi, izložbe, organizovani događaji i slično smatra se takođe prodajom na malo.

15.3. Prodaja robe izvan tržišnog mesta: u trafikama, na tezgama, automatima, prodaja u pokretu ili prigodna prodaja, može da se obavlja na mestima koje unapred odrede nadležne vlasti.

Član 16

16.1. Samo trgovci sa važećom dozvolom za rad mogu da obavljaju trgovačku delatnost i prodaju proizvoda.

16.2. Fizička lica koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom mogu slobodno da prodaju svoje proizvode u skladu sa posebnim odredbama, bez obaveze registrovanja.

16.3. Tržišni inspektor može da fizičkim i pravnim licima zabrani prodaju nakon uručenja odgovarajućeg obaveštenja.

Javna licitacija

Član 17

17.1. Poseban način obavljanja trgovine na veliko i malo je javna licitacija (javno nadmetanje).

17.2. Javna licitacija je organizovana prodaja robe najboljem ponuđaču, na osnovu javno oglašenog javnog nadmetanja na određenom mestu i u određeno vreme.

17.3. Javne licitacije mogu da budu stalne i privremene.

17.4. Uslove za organizovanje javne licitacije, popis robe koja će na njoj da bude prodata, način poslovanja i postupak prodaje putem javne licitacije biće utvrđeni propisima koje donese Ministar trgovine i industrije.

Posredovanje u trgovini

Član 18

18.1. Za potrebe ovog Zakona 'trgovački agent' označava samostalnog posrednika koji ima trajno ovlašćenje da pregovara o kupovini ili prodaji robe za račun drugog lica, u daljem tekstu 'poslodavac', ili da pregovara i zaključuje takve transakcije za račun i u ime tog poslodavca.

18.2. Trgovački agent u okviru značenja ovog Zakona biće shvaćen tako da ne obuhvata konkretno:

- a. lice koje je, u svom svojstvu službenika, ovlašćeno da preuzima obaveze koje obavezuju kompaniju ili udruženje,

- b. partnera koji je zakonski ovlašćen da preuzima obaveze koje obavezuju njegove partnere,
- c. primaoca, primaoca i menadžera, stečajnog upravnika ili izvršioca u slučaju stečaja.

Član 19

Ovaj Zakon neće da važi za:

- a. trgovačke agente čiji rad nije plaćen,
- b. trgovačke agente kad rade na robnim berzama ili na robnom tržištu.

Prava i obaveze

Član 20

20.1. U obavljanju svojih delatnosti, trgovački agent mora da vodi računa o interesima svog poslodavca i da deluje savesno i u dobroj nameri.

20.2. Trgovački agent naročito mora:

- a. da se savesno potruđi u pregovorima i, prema prilici, da zaključi transakciju za koju mu je bilo naloženo da se pobrine;
- b. da saopšti svom poslodavcu sve neophodne informacije koje su mu dostupne;
- c. da se pridržava razumnih naloga koje mu je dao njegov poslodavac.

Član 21

21.1. U svojim odnosima sa trgovačkim agentom, poslodavac mora da postupa savesno i u dobroj nameri.

21.2. Poslodavac naročito mora:

- a. da svom trgovačkom agentu obezbedi neophodnu dokumentaciju koja se odnosi na robu o kojoj je reč;
- b. da za svog trgovačkog agenta pribavi informacije neophodne za izvršenje ugovora o zastupanju, a naročito da trgovačkog agenta obavesti u razumnom roku kad očekuje da će obim trgovačkih transakcija da bude znatno manji od onog koji bi trgovački agent mogao uobičajeno da očekuje.

21.3. Pored toga, poslodavac mora da obavesti trgovačkog agenta u razumnom roku o svom prihvatanju, odbijanju i o bilo kojem neizvršavanju neke trgovačke transakcije koju je trgovački agent isposlovao za svog poslodavca.

Član 22

Stranke ne mogu da povuku ograniče dejstvo odredbi iz članova 20. i 21.

Član 23

23.1. Kad ne postoji bilo kakav dogovor o ovoj stvari između stranaka, trgovački agent ima pravo na naknadu koju uobičajeno dobijaju trgovački agenti imenovani za robu koja čini predmet ugovora o zastupanju, u mestu u kojem taj agent vrši svoju delatnost. Ako nema takve uobičajene prakse, trgovački agent ima pravo na razumnu naknadu uzimajući u obzir sve aspekte transakcije.

23.2. Bilo koji deo naknade koji zavisi od vrednosti poslovnih transakcija smatraće se provizijom u okviru značenja ovog Zakona.

23.3. Članovi 18. do 23. ne važe ako trgovački agent nije dobio naknadu u celosti ili delimično iz provizije.

Član 24

24.1. Trgovački agent ima pravo na proviziju za trgovačke transakcije koje je zaključio tokom perioda pokrivenog ugovorom o zastupanju:

- a. kad je transakcija zaključena kao rezultat njegovog rada; ili
- b. kad je transakcija zaključena sa trećom stranom koju je on prethodno stekao kao klijenta za transakciju iste vrste.

24.2. Trgovački agent takođe ima pravo na proviziju za transakciju koju je zaključio tokom perioda pokrivenog ugovorom o zastupanju:

- a. ili kad mu je povereno određeno geografsko područje ili grupa klijenata,
- b. ili kad ima ekskluzivno pravo na određeno geografsko područje ili grupu klijenata, a transakcija je bila sklopljena sa klijentom koji pripada tom području ili grupi.

Član 25

Trgovački agent ima pravo na proviziju za trgovačke transakcije zaključene posle prestanka važenja ugovora o zastupanju:

- a. ako transakcija može uglavnom da bude pripisana naporima trgovačkog agenta tokom perioda pokrivenog ugovorom o zastupanju i;
- b. ako je transakcija bila zaključena u razumnom roku nakon prestanka važenja tog ugovora; ili
- c. ako je, u skladu sa uslovima iz člana 24, narudžbina treće strane doprla do poslodavca ili trgovačkog agenta pre prestanka važenja ugovora o zastupanju.

Član 26

Trgovački agent nema pravo na proviziju iz člana 24 ako, shodno članu 25, ta provizija treba da bude plaćena prethodnom trgovačkom agentu, osim ukoliko usled okolnosti ta provizija treba da bude pravično podeljena među trgovačkim agentima.

Član 27

27.1. Provizija dospeva čim jedna od sledećih okolnosti bude ispunjenja i u meri u kojoj bude ispunjena:

- a. poslodavac je izvršio transakciju; ili
- b. poslodavac je trebalo, prema njegovom sporazumu s trećom stranom, da izvrši transakciju; ili
- c. treća strana je izvršila transakciju.

27.2. Provizija dospeva najkasnije kad treća strana bude izvršila svoj deo transakcije ili kad je trebalo da je to uradila ako je poslodavac već izvršio svoj deo transakcije, kao što je trebalo.

27.3. Provizija mora da bude plaćena najkasnije poslednjeg dana u mesecu koji nastupi posle tromesečja u kome je dospela.

27.4. Nisu dopušteni dogovori koji odstupaju od stavova 2 i 3 na štetu trgovačkog agenta.

Član 28

28.1. Pravo na proviziju može da bude ugašeno jedino, i u meri u kojoj:

- a. bude utvrđeno da ugovor između treće strane i poslodavca neće da bude realizovan, i
- b. da je taj slučaj nastao iz razloga za koji poslodavac nije kriv.

28.2. Bilo koja provizija koju je trgovački agent već primio mora da bude vraćena ako je pravo na nju ugašeno.

28.3. Nisu dopušteni dogovori koji odstupaju od stava 1 na štetu trgovačkog agenta.

Prodaja na daljinu

Član 29

29.1. Za potrebe ovog Zakona 'Ugovor na daljinu' označava bilo koji ugovor koji se odnosi na robu ili usluge zaključen između dobavljača i potrošača prema organizovanom sistemu prodaje na daljinu ili pružanja usluga koji vodi dobavljač koji, za potrebe ugovora, ekskluzivno koristi jedno ili više sredstava komunikacija na daljinu sve do trenutka zaključenja ugovora, uključujući i taj trenutak;

29.2. 'Sredstva za komunikaciju na daljinu' označavaju bilo koje sredstvo koje, bez istovremene fizičke prisutnosti dobavljača i potrošača, može da bude upotrebljeno za zaključenje ugovora među tim strankama.

29.3. 'Operator sredstva komunikacije' označava bilo koje javno ili privatno fizičko ili pravno lice čije zanimanje, poslovanje ili profesija obuhvataju stavljanje jednog ili više sredstava komunikacije na daljinu na raspolaganje dobavljačima

Izuzeci
Član 30

Ovaj deo Zakona ne važi za ugovore:

- a. koji su u vezi sa finansijskim uslugama,
- b. zaključeni putem automata za prodaju ili automatizovanih trgovačkih prostorija,
- c. zaključeni sa operatorima telekomunikacija upotrebom javnih telefonskih govornica,
- d. zaključeni za izgradnju i prodaju nepokretne imovine ili su u vezi sa drugim imovinskim pravima na nekretninama, sa izuzetkom zakupa,
- e. zaključeni na javnoj licitaciji,
- f. na ugovore za dostavljanje hrane, pića ili druge robe namenjene svakodnevnoj potrošnji, koju redovni raznoslač dostavi potrošaču na kuću, stan ili radno mesto,
- g. na ugovore za obezbeđenje smeštaja, prevoza, usluge dostavljanja i zabave, gde dobavljač preuzima obavezu, pri zaključivanju ugovora, da te usluge obezbedi određenog dana ili u određenom vremenskom periodu;

Ograničenja upotrebe izvesnih sredstava komunikacije na daljinu
Član 31

Za korišćenje sledećih sredstava dobavljaču je potrebna je prethodna saglasnost potrošača:

- a. automatizovanog sistema pozivanja bez ljudske intervencije (mašina za automatsko pozivanje),
- b. faksimil mašine (faksa).

Prodaja od vrata do vrata
Član 32

32.1. Ovaj Zakon biće primenjen na ugovore na osnovu kojih trgovac dobavlja robu ili usluge potrošaču i koji su zaključeni: - tokom ekskurzije koju je organizovao trgovac izvan svojih poslovnih prostorija, ili - tokom posete trgovca:

- a. domu potrošača ili domu nekog drugog potrošača;
- b. radnom mestu potrošača; kad do posete dođe bez izričitog zahteva potrošača.

32.2. Ovaj Zakon biće takođe primenjen na ugovore za nabavku robe i usluga koji nisu ona roba i usluge zbog kojih je potrošač zahtevao da ga trgovac poseti, pod uslovom da u trenutku traženja posete potrošač nije znao, ili razumno nije mogao da zna, da je nabavljanje te druge robe ili usluga deo trgovačke ili profesionalne delatnosti trgovca.

32.3. Ovaj Zakon biće takođe primenjen na ugovore u pogledu kojih je potrošač dao ponudu pod uslovima sličnim onima opisanim u stavu 1 ili stavu 2, iako potrošač nije bio obavezan tom ponudom pre nego što ju je prihvatio trgovac.

32.4. Ovaj zakon biće takođe primenjen na ponude koje potrošač načini ugovorno pod uslovima sličnim onima opisanim u stavu 1 ili stavu 2, kad je potrošač obavezan svojom ponudom.

Član 33

U slučaju transakcija iz delokruga člana 32, od trgovaca će da bude zatraženo da potrošačima dostave pisano obaveštenje o njihovom pravu na otkazivanje u roku datom u članu 5, zajedno sa imenom i adresom lica prema kojem mogu da izvrše to pravo. Takvo obaveštenje mora da sadrži datum i da navede pojedinosti koje omogućavaju utvrđivanje ugovora o kojem je reč. To obaveštenje mora da bude dato potrošaču:

- a. u slučaju iz člana 32.1, u vreme zaključenja ugovora;
- b. u slučaju iz člana 32.3, najkasnije u vreme zaključenja ugovora;
- c. u slučajevima iz članova 32.1 i 32.4, kad potrošač iznese svoju ponudu.

Član 34

34.1. Potrošač ima pravo da odustane od dejstva svoje radnje slanjem obaveštenja u roku od najmanje sedam dana od dana kad je primio obaveštenje iz člana 4, u skladu sa postupkom koji je utvrdio nacionalni zakon. Dovoljno je ako je obaveštenje otposlato pre kraja ovog roka.

34.2. Davanje obaveštenja ima dejstvo oslobađanja potrošača od bilo koje obaveze iz otkazanog ugovora.

Član 35

Potrošač ne može da se odrekne prava koja su mu data ovim zakonom.

Član 36

Ako potrošač vrši svoje pravo na odustajanje, pravno dejstvo takvog odustajanja uređuje nacionalni zakon, naročito u pogledu refundiranja isplate za dostavljenu robu i usluge i u pogledu vraćanja primljene robe.

Član 37

Ovaj Zakon ne sprečava donošenje daljih propisa, koji usvajaju ili održavaju povoljnije odredbe za zaštitu potrošača u oblastima koje budu pokrivali.

Uslovi za obavljanje trgovačke delatnosti

Član 38

38.1. Za obavljanje trgovačke delatnosti, Ministar trgovine i industrije doneće administrativno uputstvo za:

- a. minimalne tehničke zahteve koje mora da ispunjavaju poslovne prostorije, oprema i sredstva za obavljanje trgovačke delatnosti i druge zahteve, zavisno od oblika i načina obavljanja trgovačke delatnosti;
- b. opšte zdravstvene i sanitarne uslove koje moraju da ispunjavaju prostorije u kojima se obavlja trgovina, uslove koji moraju da budu ispunjeni ako se trgovina obavlja spolja i standarde higijene koje mora da ispunjava osoblje koje obavlja trgovinu.

38.2. Ministarstvo trgovine dužno je da donese administrativno uputstvo o tome koji proizvodi mogu da budu prodavani samo na određenim štandovima i/ili da nose detaljne informacije o mestu i datumu proizvodnje, isteku roka za upotrebu i detalje u pogledu sastava i težine.

38.3. Nadležni opštinski organ izdaje dozvole za rad pod uslovima iz člana 38.1.

38.4. Dozvola za rad u kontekstu ovog člana je trajna.

38.5. Takse i tarife za dozvole jedinstvene su i biće izdvojene kao prihodi Kosovskog Konsolidovanog Budzeta.

38.6. Ako nadležni opštinski organ nije izdao dozvolu za rad vlasniku i pored ispunjenja svih propisanih uslova, inspektor MTI ima pravo da naredi izdavanje dozvole.

38.7. Ako dozvola za rad ne bude izdata ni posle naredbe inspektora MTI, on će da izda važeću dozvolu za rad.

38.8. Žalba protiv naloga inspekcije ne zadržava izvršenje.

Član 39

39.1. Lica koja obavljaju određene trgovačke poslove moraju da ispunjavaju minimalne profesionalne uslove.

39.2. Minimalne uslove iz stava 1 ovog člana i obrazovne kvalifikacije definiše Ministar.

Član 40

Radno vreme, utvrđivanje dnevnog i nedeljnog radnog vremena prodavnica i drugih objekata, radno vreme u dane praznika i vikenda kad je trgovac obavezan da radi, radno vreme za pijace, sajmove i izložbe lokalnog karaktera i druge vidove obavljanja trgovačke delatnosti propisuje lokalna uprava u skladu sa odredbama koje donese Ministar trgovine i industrije.

Član 41

41.1. U obavljanju trgovačke delatnosti, trgovac na veliko obavezan je da u svim prodajnim objektima ili skladištima vodi evidenciju o upisu, kupovini, prodaji, cenama, posredovanju u trgovini, uverenjima i radnim dozvolama.

41.2. U obavljanju trgovačke delatnosti, trgovac na malo obavezan je da u svim prodavnicama na određenim mestima vodi evidenciju o upisu, kupovini, prodaji, cenama, posredovanju u trgovini, uverenjima i radnim dozvolama.

41.3. Ministar donosi administrativno uputstvo za utvrđivanje oblika, sadržine i načina upisivanja, vođenja evidencije i ažuriranja (svakodneвно) unetih podataka poslovnih računa kao i godišnjeg popisa celokupne imovine i dugovanja kompanije.

Ograničenja u obavljanju trgovačke delatnosti Član 42

42.1. Vlada može, posebnim aktom, privremeno da ograniči obavljanje trgovačke delatnosti u slučaju:

- a. elementarnih i prirodnih nepogoda kad dođe, ili može da dođe do prekida u trgovini, snabdevanju stanovništva ili poremećaja u regionu koji ugrožavaju zdravlje i sigurnost građana,
- b. znatnih poremećaja na domaćem tržištu kao što su: nedostatak reproduktivnih dobara za proizvodnju, preradu i sredstva za život građana,
- c. ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti,
- d. ugrožavanja snabdevanja sirovinama ili materijalom strateškog značaja.

42.2. Vlada utvrđuje ograničenja u obavljanju trgovačke delatnosti iz stava 1 ovog člana, samo ako poremećaji ne mogu da budu otklonjeni drugim merama odnosno potrebe podmirene iz robnih rezervi, uvoza ili drugim merama ekonomske politike.

Član 43

U slučajevima opisanim u članu 40. ovog Zakona, Vlada može da utvrdi:

- a. ograničenje trgovine ili ograničenje određene robe, kao i posebne zahteve za trgovinu određenom robom,
- b. ograničenje uvoza ili izvoza određene robe, ili posebne zahteve za uvoz i izvoz određene robe,
- c. zabranu prodaje određene robe,
- d. obavezu trgovca da snabdeva i prodaje određene vrste i količine robe, kao i prodaju robe određenim potrošačima, prema predviđenom rangiranju,
- e. obavezu pojedinih trgovaca da drže određenu vrstu i količinu robe.

Nelojalna konkurencija Član 44

44.1. Nelojalna konkurencija označava radnje trgovaca koje su suprotne dobroj poslovnoj praksi tržišne konkurencije. U trgovačkim, industrijskim i poljoprivrednim transakcijama zabranjene su sve radnje koje imaju za cilj konkurenciju suprotnu najboljoj trgovačkoj praksi.

44.2. Nelojalna konkurencija definisana u članu 42. je zabranjena.

Član 45.

Nelojalna konkurencija iz člana 42. označava:

- a. rekalmiranje ili nuđenje robe i usluga upotrebom podataka ili izraza koji nepošteno utiču na poslovanje drugog trgovca, putem korišćenja imena drugog trgovca ili njegovih proizvoda i usluga,
- b. reklamiranje ili nuđenje robe i usluga koji vredaju ili potcenjuju drugog trgovca na nacionalnoj, rasnoj, političkoj i verskoj osnovi,
- c. nuđenje podataka ili širenje glasina o nekom drugom trgovcu, ako ti podaci štete ili mogu da nanesu štetu ugledu ili poslovanju drugog trgovca, osim ukoliko su informacije istinite,
- d. prodaju robe sa oznakama i podacima koji mogu da stvore zabunu u pogledu porekla, proizvodnje, količine, kvaliteta ili drugih svojstava robe,
- e. prikrivanje mana ili grešaka robe i usluga, ili uzrokovanje drugih zabluda kod potrošača,
- f. radnje trgovca koje vode ka raskidanju poslovnih odnosa između drugih trgovaca ili onemogućavanju ili otežavanju poslovnih odnosa između trgovaca,
- g. neopravdano neispunjavanje ili raskid ugovora sa određenim trgovcima radi sklapanja istog ili povoljnijeg ugovora sa nekim drugim trgovcem,
- h. ugovor o izvozu robe i usluga po nižim cenama u vreme kad je drugi trgovac već sklopio ugovor za istu robu i usluge po višoj ceni, čime je taj trgovac oštećen,
- i. neovlašćena upotreba imena, marke ili drugih oznaka drugog trgovca,
- j. javno oglašavanje netačnih izjava o kvalitetu, poreklu, načinu izrade, cenama, izvoru snabdevanja, potvrđivanju proizvoda, razlozima za prodaju ili iznosu zaliha, koje mogu da proizvedu lažan utisak povoljne ponude na potrošače,
- k. davanje ili obećanje poklona, materijalne ili druge koristi drugom trgovcu, njegovom radniku ili licu koje radi za trgovca, ako time davaocu bude data prednost nad drugim trgovcima,
- l. neovlašćeno korišćenje usluga trgovačkog agenta, trgovačkog zastupnika ili zastupnika drugog trgovca,

- m. pridobijanje kupca robe ili korisnika usluga davanjem ili obećanjem naknade ili druge materijalne koristi, čija vrednost prelazi realnu vrednost robe i usluga,
- n. kad trgovac, njegovi radnici ili lica na obuci kod njega nezakonito otkriju poslovne tajne nekog trgovca drugom trgovcu u cilju davanja prednosti tom drugom trgovcu, odnosno bilo koja druga zloupotreba poverljive poslovne tajne nekog trgovca.

Član 46

46.1. Ovaj Zakon biće primenjen na nelojalnu trgovačku praksu, kako je definisana u narednom članu 47, pre i posle trgovačke transakcije u vezi sa bilo kojim proizvodom.

46.2. Ovaj Zakon ne utiče na pravila o punovažnosti, sklapanju ili dejstvu ugovora.

46.3. Ovaj Zakon ne utiče na utvrđivanje vrsta štete koje može da prouzrokuje nelojalna trgovačka praksa i njihov iznos.

Nelojalna trgovačka praksa Član 47

47.1. Zabranjena je nelojalna trgovačka praksa.

47.2. Smatraće se da je neka trgovačka praksa nelojalna: ako je suprotna zahtevima profesionalne savesnosti i izokreće ili je verovatno da će, u vezi sa proizvodom, materijalno da izokrene ekonomsko ponašanje prosečnog potrošača do kojeg dopre ili na kojeg je naslovljena, ili prosečnog člana grupe kad je trgovačka praksa naročito usmerena na neku konkretnu grupu potrošača.

47.3. Naročito će da budu smatrane nelojalnim one trgovačke prakse koje dovode u zabludu ili su agresivne, kako je definisano u daljem tekstu Zakona.

Trgovačke prakse koje dovode u zabludu Član 48

48.1. Smatraće se da trgovačka praksa dovodi u zabludu ako na bilo koji način, uključujući predstavljanje u celini, navede ili je verovatno da će da navede prosečnog potrošača da donese odluku o transakciji koju on inače ne bi doneo, zato što ga vara ili je verovatno da će da ga prevari u vezi sa:

- a. glavnim svojstvima proizvoda, kao što su dostupnost, koristi, rizici, izvršenje, sastav, prateća oprema, pomoć potrošačima posle kupovine i rešavanje pritužbi, metod i datum izrade ili dobijanja, isporuka, prikladnost za namenu, način upotrebe, količina, specifikacije, geografsko ili trgovačko poreklo ili očekivani rezultati upotrebe proizvoda, ili rezultati i materijalne karakteristike testova ili provera izvršenih nad proizvodom;
- b. bilo kojom izjavom ili simbolom u vezi sa posrednim ili neposrednim sponzorstvom ili odobravanjem trgovca ili proizvoda;

- c. cenom ili načinom na koji je obračunata cena, ili postojanjem posebnih povoljnosti u vezi sa cenom (kao što su potreba za servisiranjem, rezervni delovi, zamena ili popravka);
- d. prirodom, osobinama i pravima trgovca ili njegovog agenta, kao što su njihov identitet i imovina, njegove kvalifikacije, status, odobrenje, pripadnost ili veze i vlasništvo nad pravima po osnovu industrijske, trgovačke ili intelektualne svojine ili njegove nagrade i priznanja;
- e. tvrdnjama o proizvodu koje trgovac ne može da potkrepi;
- f. pravima potrošača ili rizicima sa kojima može da se suoči.

48.2. Smatraće se da trgovačka praksa dovodi u zabludu i kad, u svom stvarnom kontekstu, uzimajući u obzir sve njene osobine i okolnosti, ona time navodi ili je verovatno da će da navede prosečnog potrošača da donese odluku o transakciji koju on inače ne bi doneo i sadrži:

- a. bilo kakav marketing proizvoda, uključujući uporedno reklamiranje, koje stvara zabunu sa bilo kojim proizvodom, zaštitnim znakom, zaštićenim nazivom i drugim posebnim oznakama konkurenta;
- b. nepridržavanje trgovca obavezama sadržanim u kodeksu ponašanja koje je trgovac preuzeo, kad:
 - i preuzeta obaveza je čvrsta i proverljiva, i
 - ii informacija koja utvrđuje trgovca na koga se odnosi kodeks i sadržina kodeksa su javno dostupni;
 - iii nepridržavanje obaveze date javnoj vlasti da će da prestane sa nelojalnom trgovačkom praksom iz ovog Zakona.

Propuštanja koja dovode u zabludu

Član 49

49.1. Smatraće se da trgovačka praksa dovodi u zabludu kad, u svom stvarnom kontekstu, imajući u obzir sve njene osobine i okolnosti, propusti da navede materijalne informacije potrebne prosečnom potrošaču, prema kontekstu, da bi doneo odluku o transakciji na osnovu informacija te time navede ili je verovatno da će da navede prosečnog potrošača da donese odluku o transakciji koju inače ne bi doneo.

49.2. Takođe će se smatrati propuštanjem koje dovodi u zabludu kad trgovac sakrije takvu materijalnu informaciju ili je iznese na nejasan, nerazumljiv, dvosmislen ili neblagovremen način ili kad propusti da jasno navede komercijalnu nameru trgovačke prakse.

49.3. Za trgovačku praksu pre trgovačke transakcije, propuštanje koje dovodi u zabludu može da se dogodi samo ako trgovac načini poziv za kupovinu. U slučaju poziva na kupovinu, sledeće informacije smatraće se materijalnim, ukoliko iz konteksta to već nije očigledno:

- a. glavne osobine proizvoda;

- b. trgovačka firma trgovca i, prema prilici, trgovačka firma trgovca za čiji račun on nastupa;
- c. cena koja sadrži poreze kao i, prema prilici, sve dodatne dažbine vezane za prevoz, isporuku ili poštarinu ili, kad te dažbine ne mogu da unapred budu relano izračunate, činjenica da dodatne dažbine možda budu plaćene;
- d. utanačenja vezana za plaćanje, isporuku, učinak i politiku rešavanja pritužbi, ako ovi odstupaju od zahteva profesionalne savesnosti;
- e. za proizvode i transakcije koji sadrže pravo na povlačenje i otkazivanje, postojanje takvog prava.

Agresivne trgovačke prakse Član 50

50.1. Neka trgovačka praksa smatraće se agresivnom ako, u svom stvarnom kontekstu, uzimajući u obzir sve njene osobine i okolnosti, putem uznemiravanja, prinude ili nepropisnog uticaja, znatno smanjuje ili je verovatno da će da smanji slobodu izbora prosečnog potrošača ili ponašanje u vezi sa proizvodom, te time ga navodi ili je verovatno da će da ga navede da donese odluku o transakciji koju inače ne bi doneo.

50.2. Prilikom odlučivanja da li neka trgovačka praksa koristi uznemiravanje, prinudu ili nepropisni uticaj treba uzeti u obzir:

- a. trenutak dešavanja, prirodu ili istrajnost;
- b. upotrebu pretećeg ili uvredljivog jezika ili ponašanja;
- c. kad trgovac iskoristi bilo koju posebnu nesreću ili okolnosti takve težine koji oslabljuju rasuđivanje potrošača, čega je trgovac svestan, radi uticanja na odluku potrošača u vezi sa proizvodom;
- d. bilo koje opterećujuće ili nesrazmerne neugovorne prepreke koje uspostavi trgovac kad potrošač poželi da vrši prava iz ugovora, uključujući pravo da raskine ugovor ili da promeni proizvod ili trgovca;
- e. bilo koja pretnja za preduzimanje bilo koje radnje koja zakonski ne može da bude preduzeta.

Član 51

51.1. Šteta naneta zabranjenim radnjama nelojalne konkurencije biće nadoknađena u sudskom postupku.

51.2. Tužbu iz stava 1 ovog člana mogu da podnesu oštećeni trgovac, Privredna komora i drugi oblici udruženja trgovaca.

51.3. Pravo na tužbu iz stava 1 ovog člana zastareva u roku od jedne godine od dana kada je pravni zastupnik bio obavešten o delu i izvršiocu, a najkasnije u roku od tri godine od dana izvršenja dela.

POGLAVLJE TRI NADZOR I UPRAVNE MERE

Član 52

Nadzor nad primenom odredaba ovog Zakona vrši Centralna inspekcija, druge inspekcije i Carinska služba, u skladu sa ovlašćenjima utvrđenim u posebnim zakonima.

Član 53

53.1. Ako ovlašćeni inspektor utvrdi da trgovačka delatnost nije registrovana ili da nema radnu dozvolu, može privremeno da zabrani trgovačku delatnost do otklanjanja tih nepravilnosti.

53.2. Žalba protiv rešenja ne odlaže njegovo izvršenje.

Član 54

54.1. Ako inspektor tokom inspekcije otkrije nepravilnosti u smislu da trgovina na veliko određenom robom nije obavljana u odgovarajućem objektu ili skladištu, ili ako je određena roba kupljena suprotno propisanim zahtevima, rešenjem može privremeno da zabrani obavljanje trgovačke delatnosti do otklanjanja nepravilnosti.

54.2. Žalba protiv rešenja ne odlaže njegovo izvršenje.

Član 55

55.1. Ako inspektor tokom inspekcije utvrdi da:

- a. prodajni objekat ne ispunjava propisane minimalne tehničke i druge zahteve,
- b. nisu ispunjeni uslovi za prodaju van objekta,
- c. nisu ispunjeni posebni uslovi za opremljenost prodavnice,
- d. nisu ispunjeni posebni uslovi za način prodaje robe,
- e. trgovac ne vodi evidenciju o kupovini i prodaji, o ceni robe i usluga kako je propisano,

55.2. Trgovcu će rešenjem da bude privremeno zabranjeno obavljanje trgovačke delatnosti dok nepravilnosti utvrđene inspekcijom ne budu otklonjene.

55.3. Žalba protiv rešenja ne odlaže njegovo izvršenje.

Član 56

56.1. Ako ovlašćeni inspektor utvrdi da prodaja određene robe može da izazove štetu, ugrozi zdravlje, život i okolinu, rešenjem može da zabrani prodaju određene robe.

56.2. Žalba protiv rešenja ne odlaže njegovo izvršenje.

Član 57

57.1. Ako ovlašćeni inspektor tokom inspekcije utvrdi da lice ne ispunjava zahteve propisane u članu 38. ili da trgovac ne poštuje utvrđeno radno vreme zasnovano na članu 40, rešenjem može da izrekne:

- a. zabranu daljeg rada licu bez relevantnih stručnih kvalifikacija,
- b. zabranu poslovanja trgovcu suprotno utvrđenom radnom vremenu.

57.2. Žalba protiv rešenja ne odlaže njegovo izvršenje.

Član 58

58.1. Žalba protiv opštinskog inspektora, shodno članovima 53, 54, 55, 56, 57. i 59. ovog Zakona mora da bude naslovljena na Inspekciju MTI, u roku od 15 dana od dana donošenja rešenja od strane inspektora.

58.2. Rešenje Inspektorata Ministarstva za Trgovinu i Industriju se donosi u roku od 60 dana od dana kada je primljena žalba, i isto se može osporiti pri odgovarajućem sudu.

Kaznene odredbe

Član 59

59.1. Kažnjava se u iznosu od 5.000 evra do 15.000 evra fizičko ili pravno lice koje:

- a). Ne poštuje data ograničenja o vršenju trgovinske delatnosti u članovima 42 i 43 ,
- b). Vršiti nezakonite trgovinske prakse prema članovima 47, 48, 49 i 50.

59.2. Za radnje iz stava 1 ovog člana biće kažnjeno za prekršaj odgovorno lice novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.500 evra .

Član 60

60.1. Kažnjava se u iznosu od 3.000 evra do 9.000 evra fizičko ili pravno lice koje:

- a). Vršiti trgovinsku delatnost za koju nije registrovan prema članu 6,
- b). Vršiti trgovinu na veliko pod neovlašćenim okolnostima prema članu 10,
- c). Vršiti trgovinu na malo pod neovlašćenim okolnostima prema članovima 14. i 15,
- d). Vršiti trgovinsku delatnost bez važeće dozvole ili u suprotnosti sa članom 16,
- e). Vodi licitaciju pod uslovima koji dolaze u suprotnost sa uslovima predviđenim članom 17,
- f). Vršiti trgovinsku delatnost koje ne ispunjava minimalne tehničke ili sanitarne i zdravstvene uslove, utvrđene prema članu 38.1,
- g). Krši pravila određena od strane Ministarstva za trgovinu i industriju prema članu 38.2,

- h). Vršiti određeno trgovinsko poslovanje bez ispunjavanja minimalnih profesionalnih uslova ili obrazovnih kvalifikacija prema članu 39.1,
- i). Ne vodi knjige i evidenciju prema članu 41.

60.2. Za radnje iz stava 1 ovog člana biće kažnjeno odgovorno lice novčanom kaznom od 300 do 900 evra.

Član 61

61.1. Novačnom kaznom od 2.000 do 6.000 evra biće kažnjeno fizičko ili pravno lice ako prodaje robu na otvorenom prostoru a nije registrovano, odnosno nema odobrenje za obavljanje trgovačke delatnosti ili prodaju robe koja, prema posebnim odredbama, ne može da bude prodavana na otvorenom prostoru.

61.2. Novačnom kaznom od 5.000 do 15.000 evra biće kažnjeno za prekršaj fizičko ili pravno lice koje upravlja otvorenim prostorom ako dopusti prodaju robe na tom prostoru nakon opomene inspektora.

61.3. Novačnom kaznom od 1.000 do 3.000 evra biće kažnjeno za prekršaj odgovorno lice ako angažuje radnike u prodaji suprotno članu 39.1.

61.4. Novačnom kaznom od 1.000 do 3.000 evra biće kažnjeno za prekršaj fizičko ili pravno lice ako se ne pridržava utvrđenog radnog vremena na osnovu člana 40.1.

61.5. Novačnom kaznom od 200 do 600 evra biće takođe kažnjeno odgovorno lice za radnje iz stavova 1 do 4 ovog člana.

Član 62

62.1. Za prekršaj iz člana 61.1, tačke 1 i 2 ovog Zakona, osim novčane kazne biće izrečena mera oduzimanja zarade ostvarene izvršenjem prekršaja, kao i zaštitna mera oduzimanja predmeta koji su bili upotrebljeni ili planirani za izvršenje prekršaja ili su proistekli iz izvršenja prekršaja.

62.2. Za prekršaj iz člana 60 stav 1, tačke a, b, c, d, e, f, g, h ovog Zakona, osim novčane kazne može da bude izrečena i zaštitna mera oduzimanja predmeta koji su bili upotrebljeni ili planirani za izvršenje prekršaja, ili su proistekli iz izvršenja prekršaja.

Član 63

63.1. Postupak za prekršaje vodi Opštinski policijski sud na čijoj teritoriji je izvršen prekršaj.

63.2. Postupci čije vođenje nije okončano, biće obrađeni prema važećim propisima do dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 64

Sve isplate koje prizilaze iz primene kaznenih odredbi ovog zakona idu u Konsolidovani Budžet Kosova.

Završne odredbe

Član 65

Propisi iz članova 8.2, 11.2, 14.1, 17.4, 38.1, 38.2, 39.2, 40 i 41.3 biće donešeni u roku od mesec dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 66

Stupanjem na snagu, ovaj Zakon zamenjuje odredbe važećih zakona koji uređuju delokrug unutrašnje trgovine.

Član 67

Ovaj zakon stupa na snagu nakon usvajanja na Skupštini Kosova i objavljivanja od strane SPGS-a.

Zakon Br.2004/18
16 Juni 2004

Predsednik Skupštine Kosova,

akademik Nexhat Daci